

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 591/2020
09.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Војислав Џоковић, адвокат у ..., против туженог ЈКП „Топлана“ Ваљево, чији је пуномоћник Саша Драјић, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4155/18 од 24.10.2019. године, у седници већа одржаној дана 09.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4155/18 од 24.10.2019. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтев тужиоца и захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 132/18 од 01.10.2018.године у ставу првом изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да исплати тужиоцу на име разлике зараде за период од 01.06.2013.године до 31.05.2016.године износ од 527.353,21 динара, са законском затезном каматом на појединачно одређене месечне износе као у садржају наведеног става. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да за тужиоца изврши уплату на име обавезних доприноса за ПИО код Фонда ПИО - Филијала Ваљево за период од 01.02.2013.године до 31.05.2016. године и то: а) ПИО доприносе на терет запосленог у укупном износу од 97.464,92 динара, б) доприносе на терет послодавца у укупном износу од 83.342,32 динара, све са каматом по каматној стопи на јавне приходе обрачунате на начин као у садржају наведеног става. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу плати трошкове парничног поступка у износу од 210.762,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.10.2018. године као дана пресуђења па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4155/18 од 24.10.2019. године преиначена је првостепена пресуда и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име разлике зараде за период од 01.06.2013. године до 31.05.2016. године исплати укупан износ од 527.383,21 динара са

законском затезном каматом на појединачне месечне износе опредељене у изреци, као и захтев тужиоца да се обавезе тужени да за тужиоца код надлежног Републичког фонда ПИО уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за период од 01.06.2013. године до 31.05.2016. године и то а) ПИО доприноса на терет запосленог у укупном износу од 97.464,92 динара и б) ПИО доприносе на терет послодавца у укупном износу од 83.342,32 динара, све са каматом по каматној стопи на јавне приходе обрачунате на појединачне месечне износе и период доспелости како је то опредељено изреком. Ставом три, четири и пет изреке преиначена је одлука о трошковима поступка, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова првостепеног и другостепеног поступка и обавезан тужилац да туженом исплати износ од 151.500,00 динара на име накнаде трошкова првостепеног поступка и износ од 33.000,00 динара на име трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се и на примену правила о посебној ревизији из члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени је у одговору на ревизију оспорио тачност ревизијских навода тужиоца, као и њихову основаност, па је предложио да се тако изјављена ревизија одбије, а накнаду трошкова ревизијског поступка је опредељено тражио.

С обзиром да је ревизија тужиоца дозвољена према члану 403. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд о истој није одлучивао као о посебној ревизији применом члана 404. Закона о парничном поступку, на који се ревидент позива.

Врховни касациони суд је, испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20 - у даљем тексту ЗПП), оценио да изјављена ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у радном односу код туженог на радном месту „...“. Уговором о раду тужиоцу је за утврђивање зараде био одређен коефицијент 2,20, док је анексом од 24.03.2014. године било дефинисано да ће тужиоцу припадати право на увећану зараду, накнаду трошкова и друга примања због престанка важности Колективног уговора код послодавца. Одлуком туженог бр. ... од 04.09.2014. године усвојен је план за консолидацију ЈКП „Топлана“ Ваљево, на који је дата сагласност решењем Скупштине града Ваљева од 26.09.2014. године. Одлуком туженог бр. ... од 19.11.2014. године стављена је ван снаге одлука надзорног одбора бр. ... од 08.10.2014. године о смањењу укупне месечне масе зарада запослених у износу од 470.000,00 динара почев од 01.09.2014. године, а на основу решења о давању сагласности на план за консолидацију туженог од стране скупштине Града Ваљева, која одлука ће се примењивати почев од октобарске зараде. Према утврђеном на основу резултата вештачења, тужени је исплаћивао зараде својим запосленима полазећи од масе планираних месечних зарада и програма пословања. Коју масу средстава је делио збиром коефицијента свих запослених и на тај начин утврђивао

висину цене рада за најједноставнији рад. Маса месечних зарада је била предвиђена за одређени број запослених и она се умањује сразмерно у случају смањења броја запослених. Тужени је према исплатним листама утврђивао цену рада за најједноставнији рад и она се мењала месечно и увек је била нижа од минималне цене рада. Уговорена зарада представља производ вредности радног сата за коефицијент 1 и коефицијента запосленог. Током утуженог периода номинални износ по сату рада запослених је увек био виши од минималне цене рада, а зарада тужиоца је била виша од минималне прописане зараде.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је нашао да је основан захтев тужиоца који се односи на разлику између исплаћене зараде и зараде која би тужиоцу била исплаћена да је за цену рада за најједноставнији рад била примењивана минимална цена рада. Овакво становиште првостепени суд заснива на томе што тужени није утврђивао цену рада за најједноставнији рад приликом обрачуна и исплате зараде у складу са Посебним колективним уговором, због чега је по становишту првостепеног суда био дужан да примењује минималну цену рада.

Другостепени суд не прихвата закључак о основаности тужбеног захтева на којем је заснована првостепена одлука. Сматра да је тужени вршио обрачун и исплату зараде запосленима у складу са члана 104. и 106. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05..75/14) и члана 59. став 2. Закона о предузећима, као и Уредбом о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предзећима. Закључује да тужени није могао исплаћивати зараде запосленима у износу већем од износа који му је одобрен од стране оснивача. У ситуацији када је зарада тужиоцу обрачунавана и исплаћивана у износу који није мањи од минималне зараде, другостепени суд налази да тужени није у обавези да тужиоцу исплати разлику између исплаћене зараде и зараде утврђене у складу са Посебним колективним уговором. Указује да минимална зарада утврђена у смислу правила из члана 111-113. Закона о раду није појам идентичан појму цене рада за најједноставнији рад, па се на основу ње не може вршити обрачун зараде запосленим множењем тог новачног износа са коефицијентом прописаним за одређено радно место.

Имајући у виду утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право доносећи побијану одлуку о тужбеном захтеву за исплату разлике између исплаћене зараде и зараде која би тужиоцу припадала да је примењивана минимална цена рада, а за своју одлуку је дао довољне разлоге, које прихвата и Врховни касациони суд.

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште другостепеног суда. Ревидент указује да тужени није донео одлуку о цени за најједноставнији рад, нити је имао правилник о раду, па се у тој ситуацији за обрачун зараде примењује минимална цена рада за најједноставнији рад, а не она која је, по становишту тужиоца, без било каквог основа исказана у обрачунским листовима зараде. Ревизијом се указује и да је тужени требало да приликом одређивања месечног фонда зарада пође од збира коефицијената свих запослених који треба помножити са минималном бруто ценом рада, као и да је тужени пласирао мањи обим средстава за зараде од планираних, односно да је укупан износ реализованих средстава за зараде код туженог био мањи од планираног на годишњем нивоу.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца.

Одредбом члана 111. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005...75/2014) прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Минимална зарада одређује се на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Одредбом члана 112. став 1. истог закона прописано је да се минимална зарада утврђује одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије, а према ставу 6. минимална цена рада се утврђује по радном часу без пореза и доприноса.

По оцени Врховног касационог суда, минимална цена рада, коју утврђује Социјално-економски савет, представља елемент минималне зараде која се запосленом гарантује за стандардни учинак и време проведено на раду. Уколико је општим актом послодавца (колективни уговор, правилник) или уговором о раду предвиђено да минимална цена рада представља цену за најједноставнији рад на основу које ће се (множењем са коефицијентом) утврдити новчани износ основне зараде запосленог, послодавац је то дужан да поштује. Међутим, уколико то није предвиђено (уговорено) минимална цена рада се не изједначава са ценом за најједноставнији рад, односно не постоји материјалноправни пропис који би обавезивао послодавце да при обрачуну зарада као цену за најједноставнији рад примењују минималну цену рада коју утврђује Социјално-економски савет.

Не стоји указивање тужиоца у ревизији да је у недостатку цене за најједноставнији рад одређене актом туженог, зарада морала да буде обрачуната на основу минималне цене рада. Напротив, минимална цена рада није по значењу иста као и цена рада за најједноставнији рад, како то правилно закључује другостепени суд. Минимална цена рада примењива је искључиво у корелацији стандардног учинка и времена проведеног на раду и то не узимајући у обзир начин обрачун зараде код конкретног послодавца. Минимална зарада представља најнижу цену рада за најједноставнији рад за пуно радно време која се одређује униформно, ради примене код свих послодаваца који учествују на тржишту рада, разуме се кад за тиме постоји потреба. С друге стране, цена рада за најједноставнији рад одређује се према вредности зараде за најједноставнији рад и може бити већа, иста или мања новчана величина у односу на минималну цену рада. У том контексту се и говори о заради за најједноставнији рад и елементима за њено одређивање, а зарада коју је тужилац остварио код туженог је све време спорног периода била изнад минималне зараде.

Неосновано се ревизијом указује на погрешан начин којим је тужени одмеравао месечни фонд за зараде који је одступао од планираног, односно којим оспорава његову методологију обрачунава зараде и формирања исплатних листова. Према утврђеном чињеничном стању, тужени је поступак исплате зараде запослених проводио утврђивањем цене за најједноставнији рад тако што је укупан износ зарада за сваки месец (утврђен програмом пословања и ограничен законом) делио са укупним збиром коефицијената свих запослених. Након ових операција утврђена основица за обрачун зарада (цена за најједноставнији рад) је множена са одговарајућим коефицијентом посла и даље увећавана по одговарајућим законским основима. Овакав начин обрачуна зарада сачињен је у складу са планом зарада и запошљавањем који је одобрен туженом од стране оснивача, сагласно одредбама члана 50. и 51. тада

важећег Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС“ бр. 119/12, 116/13 – аутентично тумачење и 44/14 – други закон), и члана 59. и 60. Закона о јавним предузећима („Сл. гласник РС“ бр. 15/2016) и правилима садржаним у Уредби о начину и контроли обрачуна и исплате зараде у јавним предузећима („Сл. гласник РС“ бр. 5/06) у члану 3. и 4., и у члану 2. став 2. Уредбе о начину и контроли обрачуна и исплате зарада у јавним предузећима („Сл. гласник РС“ бр. 27/14). Према члану 54. и 55. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности („Сл. гласник РС“ бр. 27/15) вредност радног часа утврђује се за запослене за текући месец на основу планираних средстава за исплату зарада за одговарајући месец.

Износ зарада који је добијен претходно описаним обрачуном тужени је применио у одговарајућим исплатним листовима и потом исплатио тужиоцу. Отуда су права тужиоца по основу оствареног рада у спорном периоду код туженог остварена. То су разлози који су водили недостатку основа за захтев тужиоца за исплату разлике између исплаћене зараде и зараде која би тужиоцу припадала да је уместо утврђене цене рада примењивана минимална цена рада.

На основу свега изложеног, Врховни касациони суд применом процесних овлашћења и члана 414. став 1. ЗПП је одлучио као у изреци.

На основу одредбе из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији, јер са ревизијом није успео, применом члана 153. ЗПП, и туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић